

גמרא

1 כשם שהאשה קובעת וסת לימי החודש כשראתה בתאריכים שוים
2 וכגון שראתה שלש פעמים בשלשה חדשים רצופים בא' לחודש] כך
3 גם קובעת וסת לימי החודש בדילוג. כגון שראתה ראייה ראשונה
4 בט"ז ניסן וראייה שניה בט"ז אייר וראייה שלישית ב"ז סיון, זו היא
5 וסת הדילוג, שכך הוא טבע חלק מהנשים שראות בכל חודש ביום
6 שאחר התאריך שראתה בחודש הקודם, ולכן יש לה לחשוש ל"ח
7 תמוז ואחריו ל"ט אב וכן על זה הדרך. אלא שנחלקו רב ושמואל
8 במספר הראייות הנצרכות לקביעת וסת זה כדלהלן.
9 שונה הוא וסת הדילוג מוסת החודש, שבוסת החודש כבר בראייה
10 הראשונה ניכר וסתה גורר ראתה בתאריך מסוים בחודש שאותו
11 אנו קובעים לבסוף בחודש לוסתה, אבל בוסת הדילוג, כאשר היא
12 רואה תחילה בט"ז לחודש ושוב שבה ורואה בט"ז וב"ז לחודש, הרי
13 הראייה הראשונה שראתה בט"ז לחודש לא באה בדילוג יום
14 מהחודש הקודם, והגמרא להלן תרון האם מכל מקום יש לצרף
15 ראייה זו למנין הראייות הנצרכות לקביעת הוסת.
16 **איתמר, ראתה ביום חמשה עשר לחודש זה, ושוב ראתה ביום ששה**
17 **עשר לחודש הבא, - בחודש הבא, ושוב ראתה ביום שבעה עשר לחודש**
18 **זה - בחודש שאחריו וכגון שראתה בט"ז ניסן ט"ז אייר ו"ז סיון, רב**
19 **אמר, קבעה לה וסת לדילוג.** שכשם שהאשה קובעת וסת כשרגילה
20 לאות בתאריכים שוים, כך גם קובעת וסת באופן שדילגה ראייתה
21 וראתה בכל חודש ביום שאחריו התאריך שראתה בו בחודש הקודם.
22 וכשקובעת וסת לדילוג, יש לה לחשוש בכל חודש ליום שאחר
23 התאריך שראתה בו בחודש הקודם. **ושמואל אמר, אינה קובעת**
24 **וסת זה עד שתשלוש בדילוג - שתראה שלש ראייות בדילוג, וכיון**
25 **שהראייה ראשונה לא באה בדילוג מהחודש הקודם, אי אפשר**
26 **לקבוע על פיה את טבע הדילוג ולפיכך אינה קובעת עד שתראה**
27 **ארבע פעמים כאשר שלש מתוכן הן ראייות בדילוג.**
28 הגמרא מבררת את טעם מחלוקת רב ושמואל: **נימא - האם יש לומר**
29 **שרב ושמואל בפלוגתא דרבי רבן שמעון בן גמליאל קמיפלגי -**
30 **נחלקו במחלוקת אחרת שנחלקו בה רבי ורבן שמעון בן גמליאל.**
31 **דתניא בברייתא בדינה של 'אשה קטלנית' שמתו בעליה, אסורה**
32 **לשוב ולהנשא. ניסת לראשון ומת, ונישאה שוב לשני ומת,**
33 **לשלישי לא תנשא כיון שכבר הוחזקה כ'קטלנית' דברי רבי. ומשום**
34 **שלדעתו ה'חזקה' נקבעת בשתי פעמים. אבל רבן שמעון בן גמליאל**
35 **אומר, לשלישי תנשא - מותרת היא להנשא לבעל שלישי, כיון**
36 **שבשתי פעמים עדיין לא נקבעת 'חזקה' ועדיין אינה מוחזקת**
37 **כ'קטלנית'. אך אם מת גם השלישי, הוחזקה בשלש פעמים**
38 **כ'קטלנית' ולרביעי שוב לא תנשא. ואף רב ושמואל נחלקו בדין זה,**
39 **רב סובר ש'חזקה' נקבעת בשתי פעמים, ולפיכך אף שרק שתי ראייות**
40 **באו בדילוג מהחודש הקודם קבעה וסת לדילוג. ואילו שמואל סובר**
41 **כרבן שמעון בן גמליאל שהחזקה נקבעת רק בשלש פעמים, ולפיכך**
42 **אינה קובעת וסת עד שתראה ארבע פעמים כאשר שלש ראייות**
43 **מתוכם הם בדילוג.**
44 דוחה הגמרא: **לא, רבוליי עלמא - גם רב וגם שמואל סוברים ברבן**
45 **שמעון בן גמליאל ש'חזקה' נקבעת רק בשלש פעמים. והכא - וכאן**
46 **בדין וסת הדילוג, כהא קמיפלגי - בכך הם נחלקו, שרב סבר,**
47 **שהראייה הראשונה שראתה בחמשה עשר בחודש הראשון,**
48 **ממנינא - עולה היא למנין הראייות לקביעת וסת הדילוג, שכך הוא**
49 **טבע וסת זו, שכאשר רואה ביום מסוים בחודש, היא תראה בחודש**
50 **הבא בדילוג, וכבר בראייתה הראשונה מוטבע שתראה בחודש הבא**
51 **בדילוג, ולכן היא מצטרפת לסך שלשת הראייות הנצרכות לקביעת**
52 **וסת לדילוג. ושמאל סבר, כיון דלאו פדילוג הוותיה - שראייה**
53 **ראשונה לא בדילוג ראתה, לאו ממנינא הוא - אין ראייה זו עולה**
54 **למנין הראייות הנצרכות לקביעת וסת הדילוג, ואין וסת זו נקבעת עד**
55 **שתדלג בפועל שלש פעמים וכיון שראייה ראשונה לא באה בדילוג**
56 **מהחודש הקודם לפיכך אין הוסת נקבע עד שתשוב ותראה פעם**
57 **שלישית בדילוג.**
58

59 הגמרא מקשה מברייתא על שיטת רב: **איתביה - קושיא על שיטת**
60 **רב. שנינו בברייתא, היתה למודה - רגילה [וסת קבוע] להיות**
61 **רואה יום חמשה עשר לחודש, ושניתה מוסתה הקבוע וראתה ליום**
62 **ששה עשר בחודש, זה וזה - גם יום ט"ז וגם יום ט"ז אסורין כדין**
63 **הוסתות שאסורה גם ביום וסתה הקבוע וגם ביום ראייתה האחרונה**
64 **כוסת שאינו קבוע. ואם בחודש שאחריו שוב שניתה מוסתה הקבוע**
65 **וראתה ליום שבעה עשר בחודש, הותר יום ששה עשר, שלא נאסר**
66 **אלא כוסת שאינו קבוע ונעקר בפעם אחת שלא ראתה בו ונאסר -**
67 **ועדיין אסורה ביום חמשה עשר שהוא יום וסתה הקבוע וביום**
68 **שבעה עשר שהוא יום ראייתה האחרונה שאסור כדין וסת שאינו**
69 **קבוע. ואם שבה ושניתה בחודש שאחריו מוסתה הקבוע ליום**
70 **שמונה עשר, מעתה הותרו בולגו, שכן וסתה הקבוע ליום ט"ז נעקר**
71 **בכך שראתה שלש פעמים ביום אחר, ואילו וסתה שאינו קבוע ליום**
72 **ט"ז נעקר בפעם אחת שלא ראתה בו ואין אסור בחודש הבא אפילו**
73 **יום י"ח, אלא כיום שמונה עשר ואילה - היום שלאחר שמונה עשר,**
74 **כלומר יום י"ט. שכיון שראייתה ביום י"ח היתה בדילוג בפעם**
75 **השלישית וט"ז י"ז וי"ח, קבעה לה וסת לדילוג, ולכן בחודש הבא**
76 **אסורה ביום שלאחר י"ח לחודש ויום י"ט ובחודש שאחריו אסורה**
77 **ביום שלאחר י"ט לחודש [יום כ'] וכן לעולם בכל חודש אסורה יום**
78 **לאחר התאריך שראתה בו בחודש הקודם. ומברייתא זו קשיא לרב**
79 **הסובר כי די בשלש ראייות שמתוכם רק שתיים בדילוג כדי לקבוע**
80 **וסת הדילוג, ולדעתו כשראתה תחילה ביום ט"ז לחודש ושוב**
81 **ודילגה ב' פעמים [בימים ט"ז וי"ז] כבר קבעה וסת הדילוג, ואילו**
82 **בברייתא מבואר שלא קבעה וסת לדילוג אלא כאשר שוב ראתה**
83 **בדילוג ביום י"ח בחודש.**
84 מתרצת הגמרא: **אמר לה רב - יתרץ לך רב, למודה שאני - אשה**
85 **שיש לה וסת קבוע קדום, דינה שונה. שראייתה שראתה ביום וסתה**
86 **הקבוע אינה מצטרפת לקביעת וסת חדשה של דילוג. שכן כאשר**
87 **רואה במועד וסתה הקבוע, מן הסתם ראייה זו נגרמה מחמת טבע**
88 **וסתה הקבוע ולכן אי אפשר להחשיב ראייה זו כראייה ראשונה של**
89 **וסת חדשה [וסת הדילוג]. ועל כן במקרה של הברייתא שראייתה**
90 **הראשונה היא בט"ז לחודש שזה מועד וסתה הקבוע, אין לצרף**
91 **ראייה זו לקביעת וסת הדילוג, ואינה קובעת וסת הדילוג עד שתראה**
92 **עוד שלש פעמים מלבד ראייתה ביום וסתה הקבוע.**
93 מקשה הגמרא: **ודקארי לה מאי קארי לה - מי שהקשה מברייתא**
94 **זו על דברי רב, מה עלתה על דעתו להקשות, הרי פשוט הדבר שאין**
95 **ראיית וסתה הקבוע עולה לקביעת וסת חדשה של דילוג.**
96 מתרצת הגמרא: **המקשן סבר שלמודה' אצטריקא ליה - התנא**
97 **הוצרך להוכיח שמדובר שיש לה וסת קבוע משום חידוש אחר שיש**
98 **בדבר. אולם באמת אף אם לא היה לה וסת קבוע אין וסת הדילוג**
99 **נקבע עד שיהיו עוד שלש ראייות חוץ מראייתה הראשונה שלא**
100 **בתנא, מהו דתימא - שמא תאמר כיון דלמודה - שרגילה לראות**
101 **ביום ט"ז ועקרתיה בתרי זמני - ועקרה וסת זה שתי פעמים, עקרה**
102 **ליה - די בכך בכדי לעוקרו, קא משמע לן הברייתא שאין וסת קבוע**
103 **נעקר אלא בשלש פעמים. אבל לענין דין וסת הדילוג אין חילוק אם**
104 **היה לה וסת קבוע או לא, שלעולם אין הוסת נקבע אלא בארבע**
105 **ראייות שהשלוש האחרונות בדילוג.**
106 הגמרא מקשה על דברי שמואל מברייתא: **מיתבי, שנינו בברייתא,**
107 **ראתה יום עשרים ואחד בתוך זה, ושבא וראתה יום עשרים**
108 **ושנים בתוך זה - בחודש שאחריו, ושוב ראתה יום עשרים ושלושה**
109 **בתוך זה - בחודש שלאחריו, קבעה לה וסת לדילוג. אבל אם**
110 **לאחר שראתה בחודש השני ביום כ"ב, בחודש השלישי סרינה**
111 **ראייתה ליום עשרים וארבעה, לא קבעה לה וסת, כיון שאין באין**
112 **דילוג מסודר שתחילה דילגה יום אחד ואחר כך דילגה שני ימים.**
113 **ומבואר בברייתא שוסת הדילוג נקבע בשלש ראייות ויום כ"א יום**
114 **כ"ב ויום כ"ג, אף על פי שראייה ראשונה [יום כ"א] לא באה בדילוג.**
115 **תיובתא דשמואל - קשה לשמואל הסובר שאין וסת זה נקבע בשלש**
116

שבת
קודש

יום שלישי

ט מנחה אב

ה'תש"ג

בַּמִּנְחָה: קִרְיַת שְׁמֵעַ, שִׁיר שֶׁל יוֹם, אֵין בְּאַלְקִינוּ, וְכָל הַשְּׁעוּרִים הַשֵּׁיכִים לְשַׁחֲרִית, וְאַחַר כָּךְ סָדַר תְּפִלַּת מִנְחָה.

אֵין מְבָרְכִין "שְׁעִשָּׂה לִי כָּל צָרְכֵי" עַד לְמַחַר.

שיעורים. חומש: ואתחנן, שלישי עם פירש"י.

תהלים: מט-נד.

תניא: ועתה הפעם . . . תורה וכו'.

אֲדַנִּי אָבִי מוֹרֵי וְרַבֵּי [הַרש"ב] הִיָּה לּוֹמֵד בְּכָל שָׁנָה וְשָׁנָה בְּתִשְׁעָה בָּאָב אֵיכָּה רַבָּה וְסוּגִית רַבֵּי יוֹחָנָן דְּפָרַק הַנְּזָקִין. בְּבִקְרָא אַחַר אֲמִירַת הַקְּיָנוּת - שְׁהִיָּה אוֹמְרָם כָּלָם - הִיָּה אוֹמֵר אֵיכָּה. הִיָּה עוֹלָה לְתוֹרָה לְמַפְסָרִי, וְלִפְעָמִים הֵן בְּשַׁחֲרִית הֵן בְּמִנְחָה.

המשך ביאור למס' נדה ליום שלישי עמ' א

1 לומר שלא חוששת שתראה בו, כיון שבדרך כלל אשה אינה רואה
2 דם ב'ימי זיבה, ואף שראתה פעם אחת מקרה הוא ואין לחשוש
3 שיחזור שוב, על כך קא משמע לן - משמיענו רב פפא שחוששת
4 בפעם הבאה לראייה זו אף על פי שתחול בימי זיבה.
5 שנינו במשנה: ואינה מפקחת מן הוסת וכו', עד שתעקר ממנה
6 שלש פעמים. הגמרא מבארת דין עקירת וסת שאינו קבוע: אמר רב
7 פפא, לא אמרן לא אמרנו במשנתנו שהוסת נעקר רק בשלש
8 פעמים, אלא באופן דקבעתיה תלתא זימני - שקבעה את הוסת
9 שלש פעמים, דצריכי תלתא זימני למעקריה - שאז צריך שלש
10 פעמים לעקרו, אבל באופן שקבעה אותו רק תרי זימני - שתי
11 פעמים, בתרא זימנא מיעקר - בפעם אחת שלא תראה באותו יום
12 בחודש, נעקר הוסת.
13 הגמרא מבררת את דברי רב פפא. מקשה הגמרא: מאי קא משמע
14 לן - מה חידש לנו רב פפא בדין זה, הלא הניניא - שנינו במשנתנו
15 אין האשה קובעת לה וסת עד שתקבענה שלש פעמים, ובסמוך
16 לדין זה שנינו שאינה מטהרת מן הוסת עד שיעקר ממנה שלש
17 פעמים, ומכך שהסמיכה המשנה שני דינים אלו, יש ללמוד שאין
18 צריך שלש עקירות אלא לוסת שנקבע שלש פעמים, ואם כן דינו של
19 רב פפא כבר שנוי במשנתנו.
20 מתרצת הגמרא: מדברי המשנה בלבד, מהו דתימא - שמה היית
21 אומר שמנין העקירות הנצרכות הוא כמנין הקביעות (-הראיות)
22 שהיו, תדא לתר - עקירה אחת לקביעה אחת, ותרי לתרתי - ושתי
23 עקירות לשתי קביעות, ותלתא לתלתא - ושלוש עקירות לשלש
24 קביעות, לכך קא משמע לן - משמיענו רב פפא, שרק אם קבעה
25 וסת שלש פעמים צריך שלש פעמים לעקרו. אבל אם ראתה רק שתי
26 פעמים, הרי בפעם אחת שלא תראה ביום זה, נעקר הוסת.
27 הגמרא מביאה ראייה לדברי רב פפא: תניא ברייתא פותיה דרב
28 פפא - כדברי רב פפא, שאפילו אם ראתה שתי פעמים באותו זמן,
29 די בפעם אחת לעקרו וסת זה ואין צריך שתי עקירות. וכך שנינו,
30 היתה למונה - אם היה לה וסת קבוע להיות רואה יום עשרים
31 בחודש, ושינתה בחודש אחד ולא ראתה בעשרים לחודש אלא ליום
32 שלשים בחודש, זה וזה - גם עשרים בחודש הבא וגם שלושים
33 בחודש הבא, אסורין. עשרים בחודש אסור כדין וסת קבוע שעדיין
34 לא נעקר, ושלושים בחודש אסור כדין וסת שאינו קבוע.
35 ואם בחודש הבא הניע יום עשרים ולא ראתה, מותרת לשמש עד
36 יום שלשים - בימים שבין עשרים בחודש לשלושים בחודש,
37 וחוששת ליום שלשים - אבל ביום שלשים אסורה כדין וסת שאינו
38 קבוע. הניע יום שלשים וראתה, ובחודש שלאחריו הניע יום
39 עשרים ולא ראתה, והניע יום שלשים ואף בו לא ראתה, ושוב
40 בחודש הבא הניע יום עשרים וראתה, הותר יום שלשים - אינה
41 חוששת עוד ליום שלשים בחודש הבא, שכיון שלא ראתה
42 בחודש הקודם ביום שלשים נעקר הוסת,

1 ראייתו לפי שהראייה הראשונה לא באה בדילוג מהחודש הקודם.
2 מתרצת הגמרא: אמר לך שמואל, הכא במאי עסקינן - כאן,
3 בברייתא, במה המדובר, כגון דרגילה למחוי ביום עשרים - שלפני
4 שלשת ראייתיה האחרונות היה לה וסת קבוע ליום כ' בחודש,
5 ושינתה ליום עשרים ואחר, ומאחר שהיה לה קודם וסת קבוע ליום
6 עשרים, הרי כשראתה ביום עשרים ואחר הרי זה 'דילוג' מהחודש
7 הקודם, ולפיכך ראייה זו מצטרפת עם שתי הראיות שבאו אחריה
8 בדילוג לשלשת הראיות הנצרכות לקביעת 'וסת הדילוג'.
9 הגמרא מחזקת את התיורין: דיקא נמי - מתוך דברי הברייתא מדויק
10 שהיה לה קודם וסת קבוע ליום עשרים, מכך דשקבינן - שהתנא של
11 הברייתא עוב את 'ליום עשרים', ונקט ליום עשרים ואחר -
12 והתחיל את מנין ראייתיה מיום עשרים ואחר, ואין זו דרך התנאים
13 שדרכם לנקוט כולל ובלשון קצרה, והיה לתנא לנקוט באופן שראתה
14 בימים כ' כ"א וכ"ב בחודש, שמע מינה שמדובר שהיה לה וסת קבוע
15 ליום עשרים ומשם דילגה וראתה ביום עשרים ואחד.
16 שנינו במשנה: שאין האשה קובעת לה וסת, עד שתקבענה וכו'.
17 הגמרא מבארת לענין מה וסת נקבע בשלש פעמים, ולענין מה
18 חוששים בראייה אחת: אמר רב פפא, לא אמרן - לא אמרנו שאין
19 האשה קובעת וסתה עד שתקבענו שלש פעמים, אלא למקבעה -
20 אלא רק לענין קביעת הוסת, שיחולו עליו דיני וסת קבוע, אבל
21 למיחש לה - אבל לענין לאוסרה לשמש עם בעלה ביום הוסת
22 מחששת שתראה, בתרא זימנא - בפעם אחת שראתה, כבר היישא
23 - חוששת היא בפעם הבאה באותו הזמן שמא תראה.
24 הגמרא מבררת את דברי רב פפא. מקשה הגמרא: מאי קא משמע
25 לן - מה חידש לנו רב פפא בדין זה, הלא הניניא - שנינו במשנתנו,
26 היתה למונה - היה לה וסת קבוע להיות רואה להפלגת יום
27 חמשה עשר, ושינתה פעם אחת לראות להפלגת יום עשרים, זה
28 וזה - גם יום חמשה עשר וגם יום עשרים הבאים, אסורין, הרי שאף
29 שראתה רק פעם אחת ביום עשרים, אסורה ביום זה, ואם כן דינו של
30 רב פפא כבר שנוי במשנתנו.
31 הקדמה לתיורין הגמרא: כל אשה הרואה דם, הרי היא נדה שבעה
32 ימים, ואחד עשר הימים שלאחר אותם שבעה ימים הם 'ימי זיבה',
33 ימים אלו אינם בחזקת שראתה בהם דם אלא בחזקת טהרה. וכל
34 הימים שלאחר אותם אחד עשר יום הרי הם 'ימי נדה', כלומר ימים
35 הראייה לראות בהם דם נדה, עד שראתה שוב ותמנה שבעה ימים
36 וחזור חלילה.
37 מתרצת הגמרא: אי מהתם - אם היינו למדים זאת רק מדברי
38 המשנה, הנה אמניא הני מילי - הייתי יכול לומר שאין הרברים
39 אמורים אלא היכא דקיימא בתוך ימי נדתה - שהיום שהיא
40 חוששת שמא תראה בו דם מחמת ראייתה פעם אחת, חל באחד
41 מימי נדה, אבל היכא דלא קיימא בתוך ימי נדתה - אבל באופן
42 שיום זה לא יחול בימי נדה אלא בימי זיבה, אימא - היה אפשר

50 מצנה - בעילה ראשונה בלבד. ובית הלל אומרים כל הלילה
51 בילה, אפילו כמה פעמים בלילה זה.

52 **גמרא**

53 מבואר ברישא של המשנה בדעת בית הלל, שתנוקת שלא הגיע
54 זמנה לראות, נותנים לה עד שתחיה המכה. הגמרא מבארת דין זה:
55 **אמר רב נחמן בר יצחק, ואפילו ראתה דם בבית אביה, בית הלל**
56 **נותנים לה עד שתחיה המכה, שמפני שלא הגיע זמנה לראות, תולים**
57 **בדם בתולים, עד שתחיה המכה.**

58 שואלת הגמרא: **מפאי** - מניין לו דין זה. משיבה הגמרא: **מדקא**
59 **מפליג בפסא** - מכך שהמשנה מחלקת בסופא בדין מי שהגיע זמנה
60 לראות, בין ראתה בבית אביה, שאז נותנים לה את כל הלילה, ובין
61 בשלא ראתה שנותנים לה ארבע לילות, ואילו ברישא לגבי קטנה
62 שלא הגיע זמנה לראות, סתמה המשנה 'עד שתחיה המכה' ולא
63 חילקה בין ראתה בבית אביה ללא ראתה, **מכלל דרישא** - משמע
64 מזה שברישא **לא שניא הכי ולא שניא הכי** - לא שונה הדין בין אם
65 ראתה בבית אביה ללא ראתה, ובכל ענין התירוה בית הלל עד
66 שתחיה המכה.

67 הגמרא מביאה ראיה לדברי רב נחמן בר יצחק מברייתא: **תניא נמי**
68 **הכי, בית הלל אומרים, תנוקת שלא הגיע זמנה לראות ונשאת,**
69 **נותנים לה עד שתחיה המכה, בין ראתה בין לא ראתה.**

70 שנינו במשנתנו בדעת בית הלל, שתנוקת שלא הגיע זמנה לראות
71 נותנים לה עד שתחיה המכה. שואלת הגמרא: **עד מתי**
72 הוא זמן זה. משיבה הגמרא: **אמר רב יהודה אמר רב, כל זמן שהיא**
73 **גוחרת, סימן הוא שלא התרפאה המכה. ולא ביאר עד מתי נחשב**
74 **'כל זמן שנותרת'. הוסיף רב יהודה: כי אמריתיה קמיה דשמואל -**
75 **כאשר אמרתי שמועה זו לפני שמואל, אמר לי שמואל, נחודה זו**
76 **שאמרת בשם רב, איני יודע מה היא, אלא שיעור חיתה המכה, הוא**
77 **כל זמן שהרזק מצוי בתוך הפה** - באותו מקום מחמת תשמיש,
78 דהיינו שהיא רואה דם מחמת תשמיש.

79 הגמרא מבררת מהו 'נותרת': **נחודה דקאמר רב, שכל זמן שהיא**
80 **נותרת עדיין לא נתרפאה המכה, היכי דמי. משיבה הגמרא: אמר**
81 **רב שמואל בר רב יצחק, לדידי מפרישא לי מניה דרב - שמעתי**
82 **פירושו של דבר זה מרב, שאם היא עומדת ורואה, יושבת ואינה**
83 **רואה, כלומר, הדם יוצא ממנה רק בעודה עומדת ולא כשיושבת,**
84 **בדיוע שלא חיתה המכה. וכן אם היא יושבת על גבי קרקע ורואה,**
85 **יושבת על גבי כרים וכסתות רכים ואינה רואה, בדיוע שלא**
86 **חיתה המכה. אבל אם היא יושבת על גבי כרים או על גבי קרקע**
87 **או על גבי כרים ורואה, וכן על גבי כרים ואינה רואה - שאינה**
88 **רואה כלל, בין עומדת בין יושבת על קרקע או כרים, בדיוע שחיתה**
89 **המכה.**

90 מבואר במשנתנו, **הגיע זמנה וכו'** לראות ולא ראתה, לדעת בית
91 הלל נותנים לה מליל רביעי עד מוצאי שבת שהם ארבע לילות.
92 הגמרא מבארת שיעור זה: **איתמר - נאמר בבית המדרש, נערה**
93 **שהגיע זמנה לראות ולא ראתה, שנשאת, ובאותם ארבע לילות**
94 **שנותנים לה שימשה גם בלילה, כגון ששימשה בליל חמישי ובימיו.**
95 **רב אמר, לא הפסידה מלשמש כנגד זה בלילות ומותרת עד מוצאי**
96 **שבת, ואין התשמיש ביום מוריד מחשבון הארבע לילות. ולוי אמר,**
97 **הפסידה לילות, וכנגד כל יום ששימשה בו, הפסידה לילה כנגדו.**
98 הגמרא מבארת טעמו של כל אחד: **רב אמר לא הפסידה לילות,**
99 **שהרי 'עד מוצאי שבת' תנן, ומשמע שנותנים לה את כל הזמן**
100 **שמיים רביעי שנשאת בו עד מוצאי שבת, ואף כשימשה בימים**
101 **ובלילות. ולוי אמר הפסידה לילות, מאי ארבע לילות דקתני - מה**
102 **פירוש המשנה שאמרה 'ארבע לילות', אין הכוונה בדווקא ללילות,**
103 **אלא הכוונה ארבעה עונות, ועונה היא או יום או לילה, ולכן אם**
104 **שימשה ביום במקום בלילה, הפסידה עונה אחת.**
105 מקשה הגמרא: **ולרב הסובר שלא הפסידה לילות, למה לי למיתנא**

1 **ונאסר יום עשרים, מפני שאזרח** - דם וסת זה שחזר לשוב ביום
2 עשרים, **בזמנו הראשון בא**, בזמן הוסת הקבוע שהיה לה ביום
3 עשרים, ולפיכך ראייתה זו ביום עשרים אינה דרך מקרה, אלא חזרה
4 לטבעה הקבוע שהיתה רגילה לראות ביום עשרים לחודש.
5 ואף על פי ששלוש פעמים לא ראתה ביום עשרים, והוסת הקבוע
6 נעקר בשלוש פעמים שלא ראתה בו, זה רק כאשר שלש פעמים
7 שינתה את יום ראייתה וראתה ביום אחר, אך כאן, רק בפעמיים
8 הראשונות ראתה ביום אחר שלא בוסתה הקבוע אבל בחודש
9 השלישי לא ראתה כלל לא בוסתה הקבוע ולא ביום אחר, ולכן, אין
10 זו עקירה גמורה, ואם בחודש הרביעי שבה וראתה ביום וסתה
11 הקבוע, חזר הוסת הקבוע למקומו.
12 מבואר אם כן בברייתא, שאף שמתחילה ראתה שתי פעמים ביום
13 שלשים, כיון שבחודש השלישי לא ראתה ביום שלשים נעקר וסת
14 זה ואינה צריכה יותר לחשוש ליום שלשים, ויש ממנה ראיה לדברי
15 רב פפא שאף אם ראתה פעמיים באותו זמן, די בעקירה אחת.

16 **משנה**

17 המשנה מבארת שצבע וכמות דם בתולים ונדה אינו שווה בכל
18 הנשים, ומה התועלת בדמים אלו: **נשים בבתוליהם בנפנים** - אשה
19 בתולה הרי היא כגפן ודם בתוליה הרי הוא כיון היוצא מן הגפן,
20 וכשם שיש גפן שיינה אדום ויש גפן שיינה שחור, ויש גפן שיינה
21 מרובה ויש גפן שיינה מועט, כך גם דם בתולים, יש שהוא אדום
22 ויש שהוא שחור, ויש שהוא רב ויש שהוא מועט.
23 **רבי יהודה אומר, כל גפן יש בה נוי, וגפן שאין בה נוי, הרי זו**
24 **דורקמי, כלומר, כל אשה יש לה דם בתולים ודמים של נדה, ואשה**
25 **שאינן לה לא דם בתולים ולא דם נדה, הרי היא דור קטוע מדם**
26 **בתולים ומדם נדה, וכיון שאין דמיה מרובים אין בניה מרובים.**

27 **גמרא**

28 הגמרא מביאה ברייתות בענין ריבוי דמים באשה: **תנא** - שנינו
29 בברייתא, אשה שאין לה דם בתולים ודם נדה, הרי היא דור קטוע.
30 **תני רבי חייא, בשם שהשאור יפה לעיסת, כך דמים יפין לאשה**
31 **שתמחר להרות.**
32 **תנא משום רבי מאיר, כל אשה שדמיה מרובין, בניה מרובין.**

הדרן עלך האשה

פרק עשירי - תנוקות

33 **משנה**

34 שנינו במשנה בפרק ראשון (יא). שדם הבתולים שהאשה רואה
35 אחרי שנבעלה בתחילה, אינו מטמא. משנתנו מבארת דין הבתולה
36 שנשאת, ורואה דם, עד מתי תוכל לתלות דם זה בדם בתולים,
37 ואיננה חוששת שמא הוא דם נדה: **תינוקת - ילדה, שלא הגיע זמנה**
38 **לראות וניסת ונשאת, בית שמאי אומרים, נותנין לה ארבע**
39 **לילות לשמש עם בעלה, אפילו אם תראה דם, שאנו אומרים שאינו**
40 **אלא דם בתולים. ובית הלל אומרים, נותנים לה עד שתחיה המכה**
41 **- עד שתתרפא החבורה שנהייתה מפני הבעילה.**
42 ממשיכה המשנה אופן נוסף: **הגיע זמנה לראות שהגיעה לימי**
43 **הנעורים, וניסת, בית שמאי אומרים, נותנין לה לילה הראשון**
44 **לשמש עם בעלה, אפילו כמה בעילות, ובית הלל אומרים נותנים**
45 **לה לשמש עם בעלה, מיום רביעי בשבוע, שבו נשאת, עד מוצאי**
46 **שבת, והיינו ארבע לילות, ליל חמישי, ליל ששי, ליל שבת, ומוצאי**
47 **שבת, וכל דם שתראה בלילות אלו הוא דם בתולים ואינו מטמא.**
48 ממשיכה המשנה לבאר את הדין באופן נוסף: הגיע זמנה לראות, וגם
49 **ראתה ועודה בבית אביה, בית שמאי אומרים, נותנין לה בעילת**

1 — אחרי חלוקת פולין אשר כל מדינת ליטא וואָהלין ופּאָדאָליא נספחו לרוסיה, ומאות משפחות וביניהם
2 הרבה גדולי תורה העתיקו מושבם לערי רוסיה הפנימית התפלאו על מצבם המוסרי של הקהלות
3 הקטנות במספר חבריהם שהחזיקו בתי כנסיות ורבנים מופלגי תורה ומלמדים מומחים.

אגרות קודש

[אמצע סיון תרפ"א]

1 ...כי יעזרינו האל הטוב התחזק בדרך התורה והעבודה.
2 ועתה יואילו נא הודיעוני מהנעשה אתם בגשמיות
3 ורוחניות, איך הוא מצב הפרנסה יברכם האל, והאם יש להם
4 קביעות עתים לתורה, ובמה הם עוסקים, מי ומי הם
5 המתחברים יחדיו ללמוד באגודת חברים, ואם עד עתה אין
6 להם כזאת, אפשר יכולים ליסד אגודת לומדים בקביעות
7 בזמנים מוגבלים הן שיעורי נגלה ובפרט לימוד חסידות תניא
8 לקו"ת וכתבים, ולהשתדל אשר בש"ק הנה מלבד אשר ילמדו
9 בפנים, במה וכמה שיחליטו, הנה עוד יחזור א' דרוש בע"פ
10 ויחזור בטוב טעם ובשפה ברורה. ונכון הדבר כי יתקבצו יחדיו
11 לעתים קרובים להתדבר, א חסידיתן פארבריינגען, לקרב
12 הלבבות ולחיותם כי זקני החסידים ספרו לנו אשר כה וכה

14 התנהגו בימי קדם, להתרועע יחדיו בשבת ובמועד, ובוזה ראו
15 פרי טוב בעזהש"י בהתעוררות הלב, אשר זהו עיקר ותכלית
16 הלימוד, המתגלה ומתגדל בעבודת התפלה, ובשיחת חסידים.
17 ואבינו שבשמים בזכות הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק
18 זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע אשר כל מעיינו הי' להרים מצב
19 החסידים ברו"ג והתרפס לפני האלקים בתחינה ותפילה, כי
20 יושיע להם בגו"ר, הנה גם עתה לא יפונה כי מעורר רחמי אל
21 עלינו, על ההולכים ומשתדלים לילך בדרכי אבות העולם, כי
22 יהי האל הטוב בעזרם וישפיע למו שפע ברכה בכל מעי"י ואשר
23 יוכלו לעבוד עבודתם בתורה תפלה וקיום המצות בעבודת
24 זיכוד ותיקון המדות כרצון וכאוות בורא עולם יתי' ויתעלה.
25 והיו ברכה ושלוש כאו"י והדו"ש משתוקק לראות בטובם
26 ברו"ג בן מורס ורבים.

אג"ק מוהר"י"צ נרך יח

המשך ביאור למס' נדה ליום שלישי עמ' ב

1 – למה צריך לשנות במשנה 'אַרְבַּע לַיְלֹת', הלא היה לתנא לומר
2 רק 'עד מוצאי שבת'. מתרצת הגמרא: אֹרְחָה אַרְעָא קָא מְשַׁמַּע לָן –
3 התנא בא להשמיענו דרך ארץ, דְּרַרְרָה דְּבִיאַה בְּלַיְלֹת – שזמן
4 תשמיש המטה הוא דווקא בלילה, ולא ביום.
5 מקשה הגמרא: וּלְלוּי הַסּוּבֵר שֶׁהַפְסִידָה לַיְלֹת, לִיתֵינִי – שישנה
6 התנא רק 'אַרְבַּע לַיְלֹת', ללמדנו שאין לה אלא ארבע עונות, אך
7 המשך דברי התנא 'עַד מוֹצְאֵי שַׁבָּת', לָמָּה לִי. מתרצת הגמרא: הָא
8 קָא מְשַׁמַּע לָן – בא התנא להשמיענו בזה, דְּשָׂרֵי לְמַבְעַל לְבַתְחֵלָה
9 בְּשַׁבָּת – שמתר לבעול בתולה בשבת אף שבעל רק שתי בעילות
10 ועדיין הפתח דחוק. פְּדִשְׁמוּאֵל – כדבריו של שמואל, דְּאָמַר
11 שְׁמוּאֵל, פְּרָצָה דְּחֻקָּה שֶׁבְכוּתֵל שֶׁאֵין בָּהּ דִּי מְקוּם לְהַכְנֵס, וְהַנְכַּנֵּס
12 בּוּ עֲלוּל לְהַשִּׁיר אַבְנִים מְדוּפְנֵי הַכּוּתֵל, מוֹתֵר לִיקְנֵם בְּהַ בְּשַׁבָּת, וְאָף
13 עַל פִּי שְׁבַכְנִיסוֹתוֹ הוּא מוֹשִׁיר צְרוּרוֹת – אבנים קטנות מהכותל, מפני
14 שאינו מתכוין לכך ואינו ודאי שישרו צרותו.
15 הגמרא דנה על אופן נוסף: אִיתְמַר, מִי שֶׁעָל אֶתְהוּ הַבְּתוּלָה, וְלֹא
16 מְצָא דָם וְחֹזֵר וְעָל בְּתוֹךְ אַרְבַּע לַיְלֹת וּבַפֶּעַם זֶה מְצָא דָם. רַבִּי
17 הֵינִיא אָמַר, הַאֲשֶׁה מְמַאָּה שְׁזָהוּ דָם נִדְהָ. וְרַבִּי אִפְסֵי אָמַר, מְהוֹרָה,
18 שיש לתלות דם זה בדם בתולים.
19 מבארת הגמרא טעמו של כל אחד: רַבִּי הֵינִיא אָמַר מְמַאָּה, דָּאֵם
20 אִיתְּהוּ – אם אמנם שהיה זה דם בתולים, מְעִיקְרָא הוּי אִתְּי
21 – כבר מתחילה, בבעילה הראשונה, היה הדם בא. וְרַבִּי אִפְסֵי אָמַר
22 מְהוֹרָה, דִּילְמָא אִתְּרַמִּי לִיהַ בְּדִשְׁמוּאֵל – שמה ארע לו כמו שאמר
23 שמואל, דְּאָמַר שְׁמוּאֵל, וְכֹלְנִי לְבַעֲלוֹת בְּתוּלָה, בְּמָה בְּעִילוֹת, בְּלֹא
24 דָם. והבעילה הראשונה היתה באופן שאינו מוציא דם, ובבעילה
25 השנייה יצא דם בתולים.
26 שואלת הגמרא: וְאִיֶּדֶךָ – והאחר (רבי חנינא), מדוע אינו תולה

27 שארע לו כפי שאמר שמואל. משיבה הגמרא: שְׂאֵנִי – שונה שְׁמוּאֵל
28 דְּרַב גּוֹבְרִיָּה – רב כוחו בדבר זה, שהוא בקי מאד בזה אבל בשאר
29 בני אדם אינו מצוי שיבעלו בעילה כזו, שאין בה דם.
30 במשנה התבאר דין תינוקת שלא הגיע זמנה לראות, ודין נערה
31 שהגיע זמנה לראות. הגמרא מבארת דין בוגרת: אָמַר רַב, בּוֹנֵרֵת
32 בתולה שנשאת, נוֹתְנִין לָהּ לְשֶׁמֶשׁ לַיְלָה הָרִאשׁוֹן בְּלֵבָד. ואפילו
33 לדעת בית הלל, שאמרו שכשהגיע זמנה לראות, נותנים לה ארבע
34 לילות, לא אמרו כך בית הלל, אלא לגבי מי שהגיעה לימי הנעורים,
35 שזהו הזמן שהגיע זמנה לראות. אבל לבוגרת, אין נותנים לה לילה
36 ראשון, ולא יותר. מבארת הגמרא: וְהֵינִי מִיֵּלִי שְׁנוֹתַיִם לֵה לֵיֵלָה
37 רִאשׁוֹן, אֲכַל רְאֵתָה עֲדִיין דָּם נִדוּת, אֲכַל רְאֵתָה, אֵינִן לָהּ
38 אֲלֵא בְּעִילַת מְצוּנָה, וְתוֹ לֹא.
39 מקשה הגמרא: מִיֵּתִיבֵי שֵׁנִינֵי בְּרִייתָא, מְעַשֶּׂה בְּכֹלָה בְּתוּלָה, שְׁבֹא
40 עליה בעלה בעילה ראשונה וראתה דם, ומיד הלך לדרך ושהה שם
41 שלשה חדשים, וחזר ובעל ומצא דם. ושוב הלך וכך חזר על עצמו
42 המקרה, שהלך הבעל והשתהה וחזר אחר שלשה חדשים ובעל
43 ומצא דם, וכן בפעם שלישית. ושאלו את רבי אם תולים את הדם
44 שבכל הבעילות בדם בתולים, וְנִתְּנָן לָהּ רַבִּי – טיהר לה את הדם
45 שראתה בכל אַרְבַּע הַלַּיְלֹת, ואף שהלילות מפוזרים מִתּוֹךְ שְׁנַיִם
46 עֶשְׂרֵת חֲדָשִׁים.
47 ואם במעשה זה, נתן לה רבי לילות גם בבגרותה, אם כן יש להקשות
48 על דבריו של רב, שאמר שאין לה אלא לילה אחת. מבררת הגמרא:
49 הֵיבֵי דְּמִי – באיזה אופן היה המעשה. אִילּוּמָא – אם נאמר דִּיהֵיב
50 לָהּ כּוֹלְהוּ בְּיַמֵּי קְטָנוּת – שכל הארבע לילות שנתן רבי היו בזמן
51 שהיתה קטנה, כגון שנשאת בגיל אחת עשרה או קודם לכן, ואחרי
52 שתים עשר חודש עדיין לא היתה נערה,